

स्थानीय राजपत्र

चन्द्रकोट गाउँपालिकाद्वारा प्रकाशित

चन्द्रकोट, खण्ड: ५ भाग: २ संख्या: ९, मिति: २०७९/०७/०५ गते

भाग-२

चन्द्रकोट गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, शान्तिपुर गल्मी

चन्द्रकोट गाउँपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन २०७५ को दफा ३ को अधिकार प्रयोग गरी चन्द्रकोट गाउँ कार्यपालिकाले बनाएको यो कार्यविधि स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (३) बमोजिम सर्वसाधारणको जानकारीका लागि यो सूचना प्रकाशन गरिएको छ।

चन्द्रकोट गाउँपालिकाको आमा र बच्चा कार्यक्रम संचालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९

प्रस्तावना:-

नेपालको संविधान २०७२ बमोजिम सबै नेपाली नागरिकहरूलाई आधारभूत स्वास्थ्य सेवा निःशुल्क रूपमा उपलब्ध गराउने संविधानमै भएको व्यवस्था र स्थानीय निकायको गठन भैसकेको अवस्थामा यस गाउँपालिकाले पनि गाउँवासीलाई आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न स्वास्थ्य सेवाका सबै कार्यक्रम सुदृढीकरण गर्न लागेको हो। सोहि बमोजिम नेपाल सरकारले तोकेका सशर्त कार्यक्रमका साथै स्थानीय तहबाट समेत कार्यक्रमको गुणस्तरीयतामा बढवा दिन समानीकरण अनुदानबाट कार्यक्रम तथा बजेट तय गरिएको छ। जसमध्ये आमा र बच्चालाई लक्षित गरेर संचालन हुने कस्तो छ आमा बच्चालाई कार्यक्रम र सोको लागि बजेट स्वीकृत भएकोले सो कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न वाञ्छनीय भएकोले चन्द्रकोट गाउँपालिकाको आमा र बच्चा कार्यक्रम संचालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९ कार्यविधि तयार गरी जारी गरिएको छ।

परिच्छेद-१

१. संक्षिप्त नाम, प्रारम्भ र परिभाषा :

- (क) यस कार्यविधिको नाम चन्द्रकोट गाउँपालिकाको आमा र बच्चा कार्यक्रम संचालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९ रहेको छ।
- (ख) यो कार्यविधि कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मितिदेखि लागु हुनेछ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा कार्यविधिमा,

- (क) "गाउँपालिका" भन्नाले चन्द्रकोट गाउँपालिका सम्झनु पर्दछ।
- (ख) "कार्यपालिका" भन्नाले चन्द्रकोट गाउँ कार्यपालिकालाई सम्झनु पर्दछ।
- (ग) "अध्यक्ष" भन्नाले चन्द्रकोट गाउँपालिकाको अध्यक्ष सम्झनु पर्दछ।
- (घ) "उपाध्यक्ष" भन्नाले चन्द्रकोट गाउँपालिकाको उपाध्यक्ष सम्झनु पर्दछ।
- (ङ) "प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत" भन्नाले चन्द्रकोट गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्झनु पर्दछ।
- (च) "जनप्रतिनिधि" भन्नाले चन्द्रकोट गाउँपालिकाका वडाध्यक्ष लगायत निर्वाचित सम्पूर्ण जनप्रतिनिधि सम्झनु पर्दछ।
- (छ) "स्वास्थ्य अधिकृत" भन्नाले चन्द्रकोट गाउँपालिकाको स्वास्थ्य शाखामा कार्यरत अधिकृत सम्झनु पर्दछ।
- (ज) "स्वास्थ्यकर्मी" भन्नाले चन्द्रकोट गाउँपालिकाका सम्पूर्ण स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई सम्झनु पर्दछ।

- (झ) "फोकल पर्सन" भन्नाले आमा र बच्चा कार्यक्रम सञ्चालनको लागि स्वास्थ्य संस्थाले तोकेको जिम्मेवार नर्सिङ स्वास्थ्यकर्मी सम्झनु पर्दछ।
- (ज) "आमा" भन्नाले बच्चा जन्मेदेखि ६ महिनाको बच्चा नहुन्जेलकी महिलालाई सम्झनु पर्दछ।
- (ट) "बच्चा" भन्नाले जन्मेदेखि ६ महिनाभित्रको शिशु सम्झनु पर्दछ।
- (ठ) "बाबा" भन्नाले बच्चाको बाबा अर्थात सुत्केरीको श्रीमानलाई सम्झनु पर्दछ।
- (ड) "महिला स्वास्थ्य स्वयंसेवीका" भन्नाले सुत्केरी महिलाको टोलमा कार्यरत सम्बन्धित महिला स्वास्थ्य स्वयंसेवीकालाई सम्झनु पर्दछ।
- (ढ) "कोशेली" भन्नाले चन्द्रकोट गाउँपालिकाबाट सुत्केरीलाई दिइने पोषण तथा सरसफाईका खाद्यान्न तथा सामग्री (आयोनुन १, साबुन १, नडकट १) सम्झनु पर्दछ।

परिच्छेद-२

३. कार्यक्रमको उद्देश्य :

कस्तो छ आमा बच्चा भनि नियमित फोन सम्पर्क गरेर निम्न उद्देश्य पूरा गर्नका लागि यो कार्यविधि ल्याइएको हो।

- (क) सुत्केरी अवस्थामा भएका आमाहरूलाई आवश्यक स्वास्थ्य सेवा र पोषण सेवा प्रवाह गर्ने।
- (ख) प्रसूती अवस्था र सुत्केरी अवस्थामा हुन सक्ने खतराका लक्षण तथा चिन्हहरू बारेमा समयमै जानकारी गराई सुरक्षाका उपायहरू बताउने।
- (ग) नवशिशु तथा ६ महिना मुनिको बच्चालाई आवश्यक स्वास्थ्य सेवा र पोषण सेवा प्रवाह गर्ने।
- (घ) आमा र बच्चाको रुग्णता दर कम गर्ने।
- (ङ) मातृशिशु मृत्युदर कम गर्ने।

परिच्छेद-३

४. कार्यक्रम सञ्चालन प्रक्रिया :

- (क) यो कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा शुरुमा वडाध्यक्षहरू, स्वास्थ्य संस्थाका प्रमुखहरू, आमा बच्चा सुरक्षा कार्यक्रमका फोकल पर्सनहरू र सरोकारवालाहरूको लागि १ दिने अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन गरेर सबैलाई कार्यक्रमबारे जानकारी गराइने।
- (ख) प्रत्येक स्वास्थ्य संस्थामा कार्यक्रमबारे जानकारी गराउन महिला स्वास्थ्य स्वयंसेवीकाहरूलाई मासिक मिटिङ्गमा जानकारी गराउने।
- (ग) वडा/टोलमा कुनैपनि महिला सुत्केरी भएको थाहा हुनासाथ महिला स्वास्थ्य स्वयंसेवीकाले स्वास्थ्य चौकीको फोकल पर्सन र स्वास्थ्य शाखालाई जानकारी गराउनु पर्नेछ ततपश्चात फोकल पर्सनले सुत्केरी महिलालाई फोन गरी आफूहरू भेट्न आउने

- तिथि-मिति तय गर्नु पर्नेछ र यस कार्यविधिको अनुसूची १ बमोजिमको ढाँचामा विवरण तयार गर्नु पर्नेछ।
- (घ) निश्चित गरिएको दिन सुत्केरी भेटको लागि वडाध्यक्षलाई खबर गरी जनप्रतिनिधि सहित स्वयमसेवीका र स्वास्थ्यकर्मी उनको घरमा पुग्ने र बधाई दिदै सुत्केरी अवस्थामा ख्याल गर्नुपर्ने विषयमा सुझाव सल्लाह दिई सुत्केरी आमा र बच्चाको कस्तो छ भनि स्वास्थ्य परिक्षण गरी जनप्रतिनिधिले कोशेली बुझाउनु हुनेछ।
- (ङ) सुत्केरी भएको ६ महिना सम्म फोकल पर्सनले सुत्केरी आमालाई फोन गरी स्वास्थ्य अवस्थाबारे आवश्यक सल्लाह दिने कार्यलाई निरन्तरता दिने र यस कार्यविधिको अनुसूची २ बमोजिमको ढाँचामा भरी प्रत्येक आमा-बच्चाको छुट्टा-छुट्टै विवरण फोकल पर्सनले राख्नु पर्नेछ।
- (च) प्रसूती व्यथा लाग्नासाथ गर्भवती वा नजिकको व्यक्तिले फोकल पर्सनलाई खबर गरी स्वास्थ्य संस्थामा लिएर आउने र सुरक्षित तवरले प्रसूती सेवा प्रदान गरी २४ घण्टाभित्र गर्नुपर्ने सुत्केरी तथा नवजात शिशुलाई जाँच गरी आमा र बच्चाको न्यानो झोला साथै नेपाल सरकारले उपलब्ध गराउने संस्थागत प्रसूती र गर्भवती प्रोत्साहन गरी नगद रु.२८००।- दिएर आमा र बच्चाको लागि आवश्यक सल्लाह दिई डिस्चार्ज गरिन्छ।
- (छ) तेस्रो दिनमा सुत्केरी र नवशिशुको जाँच गर्नको लागि स्वास्थ्यकर्मी सहित महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविका र जनप्रतिनिधि सहित गाउँपालिकाको कोशेली सहित सुत्केरी भेट्न जाने र सोहि समयमा सुत्केरी र नवशिशुको जाँच गर्ने।
- (ज) सातौँ दिनमा सुत्केरी र नवशिशुको जाँच गर्नको लागि स्वास्थ्यकर्मी र महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविका घरमै गएर जाँच गरी सल्लाह दिइन्छ। सुत्केरीको पहिलो भेटमै स्तनपान खोप र तौल अनुगमनबारे आवश्यक सल्लाह दिइन्छ।
- (झ) हरेक महिना सुत्केरी र बच्चाको स्वास्थ्य अवस्था, खोप, पोषण र परिवार नियोजनको बारेमा फोकल पर्सनले सुत्केरीलाई फोन गरी आवश्यक सरसल्लाह दिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- (ञ) बच्चा ६ महिना पुग्नासाथ थप पोषिलो खाना, स्तनपानको निरन्तरता, पोषण अवस्था, सरसफाई र परिवार नियोजनबारे प्रत्येक महिना फोनबाट जानकारी गराउने र बच्चाको तौल लिन आउँदा थप सल्लाह दिइनेछ।
- (ट) आमा र बच्चा कार्यक्रमका सबै प्रकृयाहरुमा सहभागी २ वर्षको स्वस्थ बच्चा बनाउने आमाहरुलाई स्वास्थ्य संस्थाको औपचारिक कार्यक्रममा धन्यवाद दिइनेछ।
- (ठ) आमालाई र बच्चाको स्वास्थ्य समस्या परेको अवस्थामा तोकिए भन्दा बढि पटक पनि सम्पर्क गर्ने वा भेट्न जाने कार्य फोकल पर्सनले गर्नु पर्नेछ।
- (ड) अचानक कुनै कारणवश ३ दिन वा ७ दिनमा जनप्रतिनिधिहरु सुत्केरी आमा र नवजात शिशुलाई भेट्न नपाएमा ४५ दिनभित्र जसरी पनि भेट गर्नु पर्नेछ।

५.समिति:कार्यक्रम संचालनको लागि एक पालिका स्तरीय अनुगमन तथा समन्वय समिति रहनेछ। कार्यक्रम संचालनमा उल्लेखित समितिले कार्यक्रमको समग्र अनुगमन तथा समन्वय गर्नेछ।

क.गाउँपालिका उपाध्यक्ष - संयोजक

ख. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत - सदस्य

ग. सामाजिक विकास समिति संयोजक - सदस्य

घ. प्रशासन अधिकृत - सदस्य

ड. स्वास्थ्य शाखा प्रमुख - सदस्य सचिव

कार्यक्रममा विशेष आमन्त्रित सदस्यका रूपमा समितिको आवश्यकताका आधारमा अन्य सरोकारवालाहरु तथा विषयविज्ञहरुलाई सहभागी गराउन सकिनेछ।

६.समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: दफा (५) बमोजिम गठित समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारदेहाय बमोजिम हुनेछन।

(क)शुन्य होम डेलिभरी कार्यक्रमको लागि वडाहरुको सक्षमताको अनुगमन गर्ने र आवश्यक सुझाव सल्लाह दिने

(ख) संचालित कार्यक्रमको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने।

(ग) कार्यक्रमबाट लाभान्वित आमा तथा बच्चाको विवरण राख्न लगाउने।

(घ) अन्य कार्यक्रम सँग सम्बन्धित आवश्यक अन्य कार्य गर्ने।

७.कारवाही: यस कार्यविधि बमोजिम सुविधा उपलब्ध प्राप्त गर्ने शिलशिलामा गलत मनासाय राखी, सुविधा प्राप्त गर्न ढाँटछल गरेको प्रमाणित भएमा सुविधा बापत दिएको रकम बराबरको रकम सम्बन्धित लाभग्राहीबाट असुल उपर गरिनेछ।

८. संशोधन वा हेरफेर: कार्यपालिकाले यस कार्यविधिमा आवश्यकता अनुसार संशोधन वा हेरफेर गर्न सक्नेछ।

९.बाधा अड्काउ फुकाउ: यस कार्यविधि कार्यान्वयनको क्रममा कुनै बाधा उत्पन्न भएमा कार्यपालिकाले बाधा अड्काउ फुकाउन सक्नेछ।

आज्ञाले

विष्णु प्रसाद भुसाल

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

अनुसूची - १

(कार्यविधिको दफा ४ (ग) सँग सम्बन्धित)

चन्द्रकोट गाउँपालिका

स्वास्थ्य शाखा

शान्तिपुर, गुल्मी

सुत्केरी घरमै भेट्न जाँदा भर्नुपर्ने फाराम :

सुत्केरी महिलाको नाम :

उमेर :

ठेगाना :

सि.नं.	विवरण	जानकारी
१	अन्तिम पटक महिनावारी भएको मिति	
२	अनुमानित प्रसुति मिति	
३	अघिल्ला गर्भहरुको संख्या	
४	जिवित बच्चाहरुको संख्या	

स्वास्थ्य परिक्षण :

सि.नं.	विवरण	अवस्था
१	तौल	
२	तापक्रम	
३	नाडिको गति	
४	श्वासप्रश्वास गति	
५	रक्तचाप	
६	एच सि जि परिक्षण नतिजा	
७	अन्य सल्लाह	

सुत्केरीको नाम :

हस्ताक्षर :

मिति :

स्वास्थ्यकर्मीको नाम :

हस्ताक्षर :

मिति :

अनुसूची – २

(कार्यविधिको दफा ४ (ड) सँग सम्बन्धित)

चन्द्रकोट गाउँपालिका

स्वास्थ्य शाखा

शान्तिपुर, गुल्मी

फोकल पर्सनले फोनबाट आमालाई जानकारी लिदा/दिदा भर्नुपर्ने फाराम :

सुत्केरी महिलाको नाम :

उमेर :

ठेगाना :

मोबाइल नं.

पटक	मिति	शारीरिक/मानसिक समस्या		आइरन चक्री		क्याल्सियम		पूर्ण स्तनपान		खोप		तौल अनुगमन		थप पोषिलो खाना	
		छ	छैन	खाएको	नखाएको	खाएको	नखाएको	गराएको	नगराएको	लगाएको	नलगाएको	गरको	नगरको	खाएको	नखाएको

स्वास्थ्यकर्मीको नाम :

हस्ताक्षर :

मिति :